

ALTE UND NEUE BRONZEFUNDE AUS ROTBAV, „LA PÂRÂUȚ“

Laura Dietrich, Oliver Dietrich

Descoperiri vechi și noi de în stațiunea de de la Rotbav, „La Pârâuț”

Autorii prezintă descoperiri noi și vechi de obiecte din bronz, în parte inedite, provenind din așezarea de la Rotbav „La Pârâuț”. Situl arheologic este situat la marginea satului Rotbav, com. Feldioara, jud. Brașov, pe o terasă veche a râului Olt; sub denumirea de „La Pârâuț” a intrat în literatura de specialitate în urma cercetărilor întreprinse de A. Vulpe și M. Marcu în anii '70 (Planșa 1, sus). Începând cu 2005 s-au reluat cercetările inițiate în anii '70. Până acum sunt atestate în acest loc așezări ale culturilor Coțofeni, Wietenberg, Tei, Noua și Gáva (Planșa III/2-5).

Atât în săpătura anterioară cât și în cea recentă s-au descoperit mai multe obiecte de bronz. Altele au fost găsite în zona așezării, întâmplător sau în urma periegezelor.

Obiecte de bronz. Descriere, încadrare contextuală și cronologică:

1. Ace

1a. Ac cu cap în formă de cui „Nagelkopfnadel” (Planșa II/3), descoperire la suprafață din arealul așezării (N. Croitoru, 1965).

Cele mai bune analogii pentru acest tip de ace se găsesc în spațiul vestic al culturii Piliny. După M. Novotná acest tip se încadrează cronologic în perioada veche a culturii Piliny, faza Salka sau mai timpuriu. Furmáněk pledează pentru o datare în Reinecke B 1 până în B 2/C1, corespunzând fazei clasice a culturii Wietenberg.

1b. Ac cu urechiușă „Ösennadel” (Planșa II/2), descoperit 1972 în secțiunea VI, carou 68/69, adâncime -0,30cm (marginea inferioară a stratului vegetal).

Cea mai bună analogie se găsește în cenușarul culturii Noua de la Petrușeni. Piese asemănătoare provin de pe teritoriul Poloniei, din spațiul culturii Pre-Lausitz și sunt datate de Gedl în Reinecke Bz. C2-D. Toate indiciile arată o încadrare a piesei în așezarea culturii Noua de la Rotbav.

1c-d. Ace cu capul rulat „Rollenkopfnadeln” (1 c. Planșa II/1, 1d Planșa II/4); primul a fost descoperit în 1972, secțiunea VI, carou 70, adâncimea -0,40cm, stratul aparținând culturilor Noua sau Gáva; al doilea provine din stratul vegetal din secțiunea VIII/2005.

Acele cu capul rulat nu permit o încadrare cronologică sau culturală exactă, sunt prezente din eneolitic până în Hallstatt pe un teritoriu foarte larg. Din contextul culturii Noua se cunosc cantitativ mai multe (31) ace de acest tip decât din context Wietenberg (3). Pentru o încadrare cronologică mai degrabă târzie a acului 1 d de la Rotbav pledează forma acestuia, și anume cu corpul scund și drept, analogiile provenind din așezări și necropole ale culturii Noua (vezi listă), din cultura Tei târzie și din depozitele dela Gușterița și Uioara de Sus.

1e. Ac cu capul biconic (Planșa I/4), descoperire la suprafață din perimetrul așezării (N. Croitoru).

Ace de acest tip sunt prezente de la sfârșitul perioadei mijlocii a epocii bronzului până în Hallstattul timpuriu; din Slovacia și Serbia se cunosc mai multe piese în contextul culturii Gáva.

2. Brățară cu coaste (Pl. II/6), descoperită în 2007, secțiunea IX/15, adâncime 481,20 deasupra punctului 0 (la nivelul stratului de cultură Gáva, respectiv Mediaș Reci).

Piese asemănătoare provin din depozitele de la Suseni, Caransebeș și Uioara de Sus, din seria Cincu-Suseni, datată în Ha A1, și din M 245 de la Cândești, din faza Monteoru II b. Atât contextul descoperirii cât și analogiile permit o încadrare a brățării în așezarea culturii Gáva, respectiv a grupeii Mediaș-Reci.

3. Seceră de tip „arhaic” (Planșa II/8), descoperire la suprafață din arealul așezării (1964, N. Croitoru).

Piesa a fost publicată eronat de Florescu sub denumirea de „seceră cu buton” și a fost încadrată de același în așezarea Noua de la Rotbav. Chiar din imaginea publicată se poate observa că seceră nu

are buton, ci este de „tip arhaic” după încadrarea lui Petrescu Dâmbovița. O seceră asemănătoare provine dintr-un complex al culturii Tei de la Cățelu Nou. Încadrarea piesei la nivelul așezării Wietenberg este sprijinită și de descoperirea unor seceri asemănătoare în așezările de la Livezile, Obârșie și Sighișoara, aparținând culturii Wietenberg.

4. a-b, Străpungătoare de bronz (Planșa II/8 și I/3). Primul este descoperit în 2007, secțiunea IX. 15, la adâncimea de 481,30 (în stratul de cultura Gáva), al doilea a fost descoperit întâmplător în 1965 în apropierea unui mormânt în cistă de piatră aflat la marginea așezării.

În lipsa unei încadrări cronologice strânse, piesele de la Rotbav sunt datate după contextul descoperirii în așezarea culturii Noua.

5. Dălțiță sau străpungător (Planșa II/5), descoperit 1970 în secțiunea I, carou 82, adâncime 0,45 m (stratul de cultură Noua).

Piesa, ruptă din vechime, a fost descoperită în context stratigrafic Noua. Partea inferioară a ei a fost publicată de Florescu, în studiul de față prezentăm desenul complet.

6. Fragmentul unei forme de turnat din gresie (Planșa I/1-2), descoperit întâmplător în arealul așezării de N. Croitoru

7. Un fragment de bronz brut, descoperit în stratul vegetal, secțiunea VIII (2005)

Studiul relevă atât relația dintre contextul stratigrafic și anumite tipuri de obiecte cât și importanța așezării de la Rotbav ca centru de producție al obiectelor din bronz.